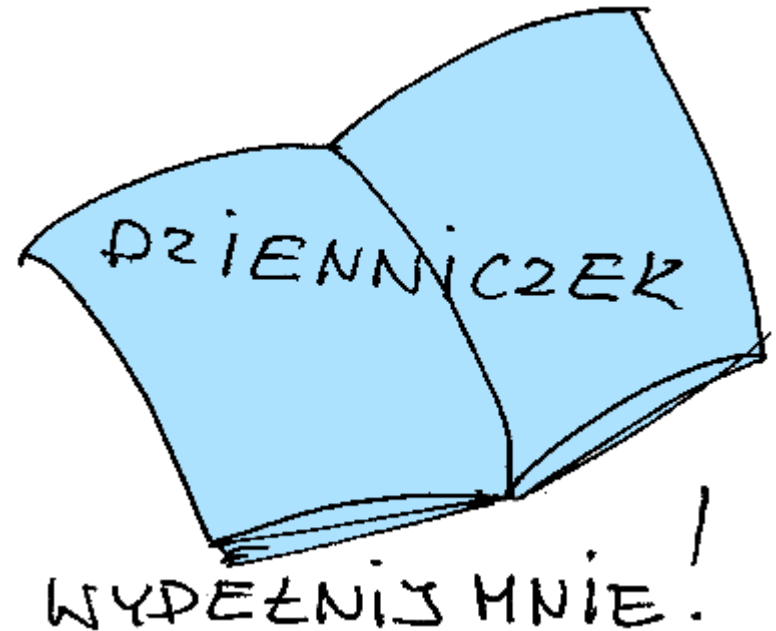

STRATEGIE UCZENIA

Zasady

- praca w parach
- patyczki
- światła
- niepodnoszenie rąk
- białe tablice-kartki
- karty ABCD
- Zeszyty
- Kostki
- Klepsydra

Cele prezentacji

Zachęcenie do stosowania oceniania kształtującego w pracy z uczniami

- Zapoznanie uczestników ze strategiami OK
- Zademonstrowanie technik strategii OK

Zeszyt 2/str.2

Pytanie na dobry początek

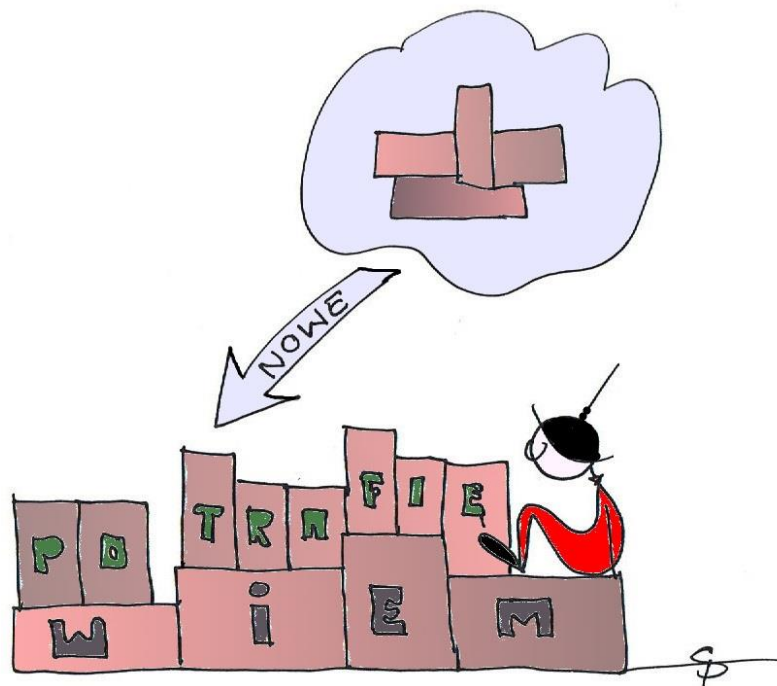
Kostki metodyczne

Zeszyt 1/ str.2 – Odpowiedzi na pytanie.

Konstruktywizm w nauczaniu

Nabudowywanie nowej wiedzy na wiedzy już posiadanej

Ocenianie kształtujące

Ocenianie kształtujące polega na pozyskiwaniu przez nauczyciela i ucznia w trakcie nauczania informacji, które pozwolą rozpoznać, jak przebiega proces uczenia się, aby:

- Nauczyciel modyfikował dalsze nauczanie,
- Uczeń otrzymywał informację zwrotną pomagającą mu się uczyć.

Oceniania kształtującego

- Czy ocenianie kształtujące to tylko ocenianie?
- Czy ocenianie kształtujące to coś nowego dla nauczycieli?
- Czy ocenianie kształtujące jest trudne do stosowania?

Strategie uczenia (OK)

- I. Określanie i wyjaśnianie uczniom celów uczenia się i kryteriów sukcesu.
- II. Organizowanie w klasie dyskusji, zadawanie pytań i zadań, dających informacje, czy i jak uczniowie się uczą.
- III. Udzielanie uczniom takich informacji zwrotnych, które umożliwiają ich widoczny postęp.
- IV. Umożliwianie uczniom, by korzystali wzajemnie ze swojej wiedzy i umiejętności.
- V. Wspomaganie uczniów, by stali się autorami procesu własnego uczenia się.

Światła

Na ile wymienione strategie są dla Ciebie zrozumiałe?

Zielone – wiem co się kryje za tymi hasłami, nie potrzebuję rozmowy na temat znaczenia tych pojęć.

Żółte – chciałabym/chciałbym przedyskutować ich znaczenie

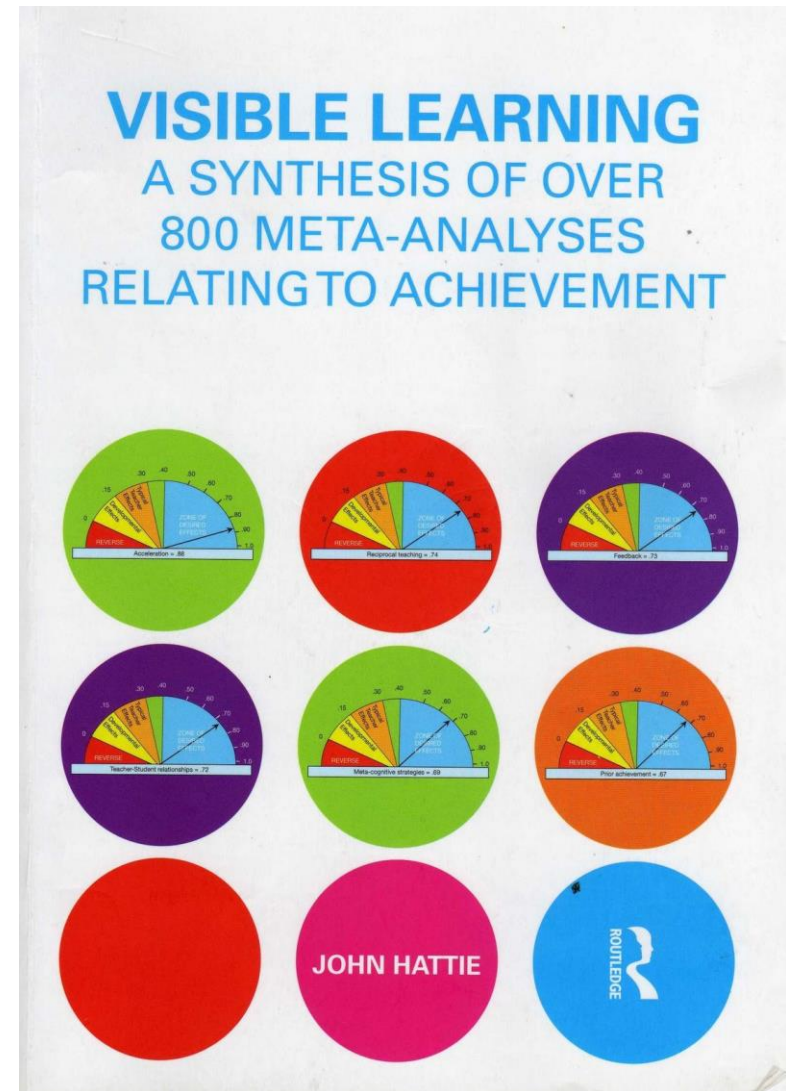
Czerwone – nie wiem, co kryje się pod tymi
9 hasłami

Dlaczego ocenianie kształtujące?

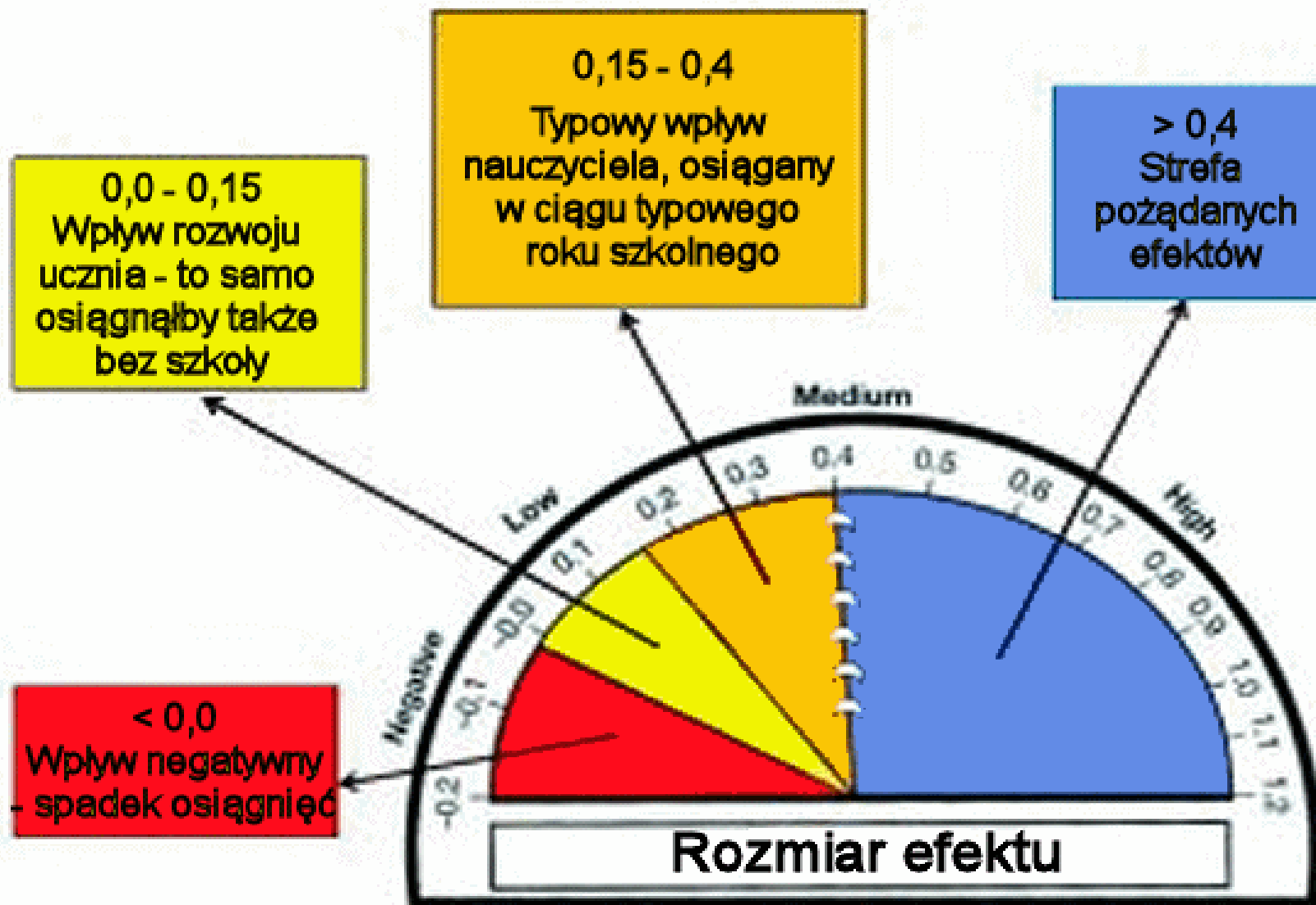
Widoczne uczenie się (Visible Learning)

Profesor John Hattie
University of Auckland
Nowa Zelandia, University
of Melbourne, Australia,

- 15 lat badań,
- synteza 800 meta-analiz
badań edukacyjnych,
- 52 tysiące badań,
- na 200 mln uczniów.

Barometr wpływu

Co działa? Co ma duży wpływ?

Interwencja	Liczba badań	Rozmiar wpływu
Zapewnienie oceny kształtującej	30	0,90
Informacja zwrotna	1287	0,73
Pozytywne relacje nauczyciel-uczeń	229	0,72
Doskonalenie nauczycieli	537	0,62
Cele będące wyzwaniem	604	0,56
Pozytywny wpływ rówieśników	12	0,53
Zaangażowanie rodziców	716	0,51
Uczenie się w małych grupach	78	0,49
Motywacja	327	0,48

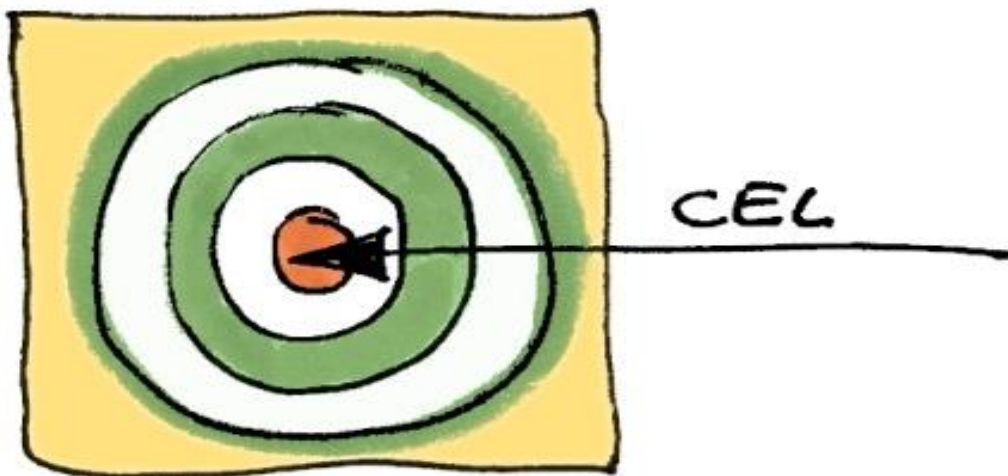
Jaki dyrektor ma największy wpływ na wyniki uczniów?

- Dyrektor będący liderem nauczania w szkole – 0,66
- Dyrektor zajmujący się głównie organizacją szkoły – 0,09
- Dyrektor liderem doskonalenia i w nim uczestniczący – 0,91

Zeszyt 4/str 4 i 5

Pierwsza strategia OK

Określanie i wyjaśnianie uczniom celów uczenia się i kryteriów sukcesu.

Temat – cel lekcji

Temat – Funkcja kwadratowa

Jaki jest cel?

Temat – Rewolucja francuska

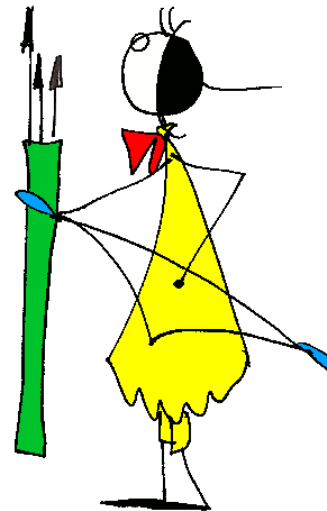
Dla kogo jest to cel?

temat lekcji $\neq$ cel lekcji

Praca z celami

- Zastanowić się, po co tego uczyć? Co moi uczniowie już na ten temat wiedzą?
- Zaplanować, dokąd się zmierza i co się chce osiągnąć.
- Podzielić się „tajemnicą” celów z uczniami.
- Monitorować osiąganie celów podczas lekcji
- Sprawdzić, czy cele zostały osiągnięte.

Rozmowa w parach (1,5 min)

Która z trudności zgłaszanych przez nauczycieli, wydaje się być najtrudniejsza do pokonania?

- A. Ustalanie za dużo celów na jedną lekcję.
- B. Brak planowania przed lekcją celów.
- C. Formułowanie zrozumiałego dla ucznia celu.
- D. Brak czasu na podawanie uczniom celu podczas lekcji.
- E. Niesprawdzanie, czy cel został osiągnięty.
- F. Dopilnowanie, żeby uczniowie zapisali cel lekcji.
- G. Formułowanie celów w postaci efektu, a nie czynności.
- H. Nieodwoływanie się do celów lekcji podczas jej trwania.

Zapisujemy literkę na końcu zeszytu

Cele

Lekcja bez celu jest bezcelowa

Zaplanować

Podać uczniom

Monitorować podczas lekcji

Podsumować

Czego mam się nauczyć?

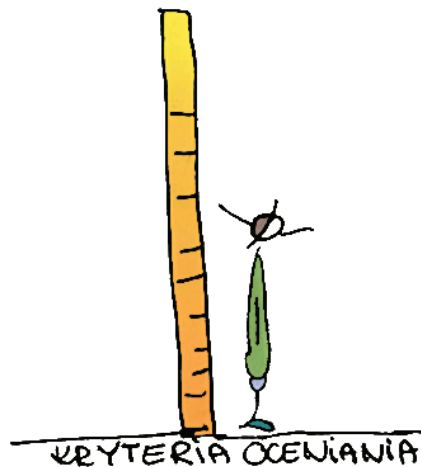
Przypomnijmy sobie czasy szkolne.
Jaka odpowiedź otrzymywaliście
najczęściej od nauczyciela na pytanie:

Co będzie na klasówce?

Kryteria sukcesu

Ustalenie, **na co będziemy zwracać uwagę** przy ocenianiu.

Określenie - faktów, dowodów, które pokażą nauczycielowi i uczniowi, czy cel lekcji został osiągnięty.

Technika pierwszej strategii

Praca wzorcowa

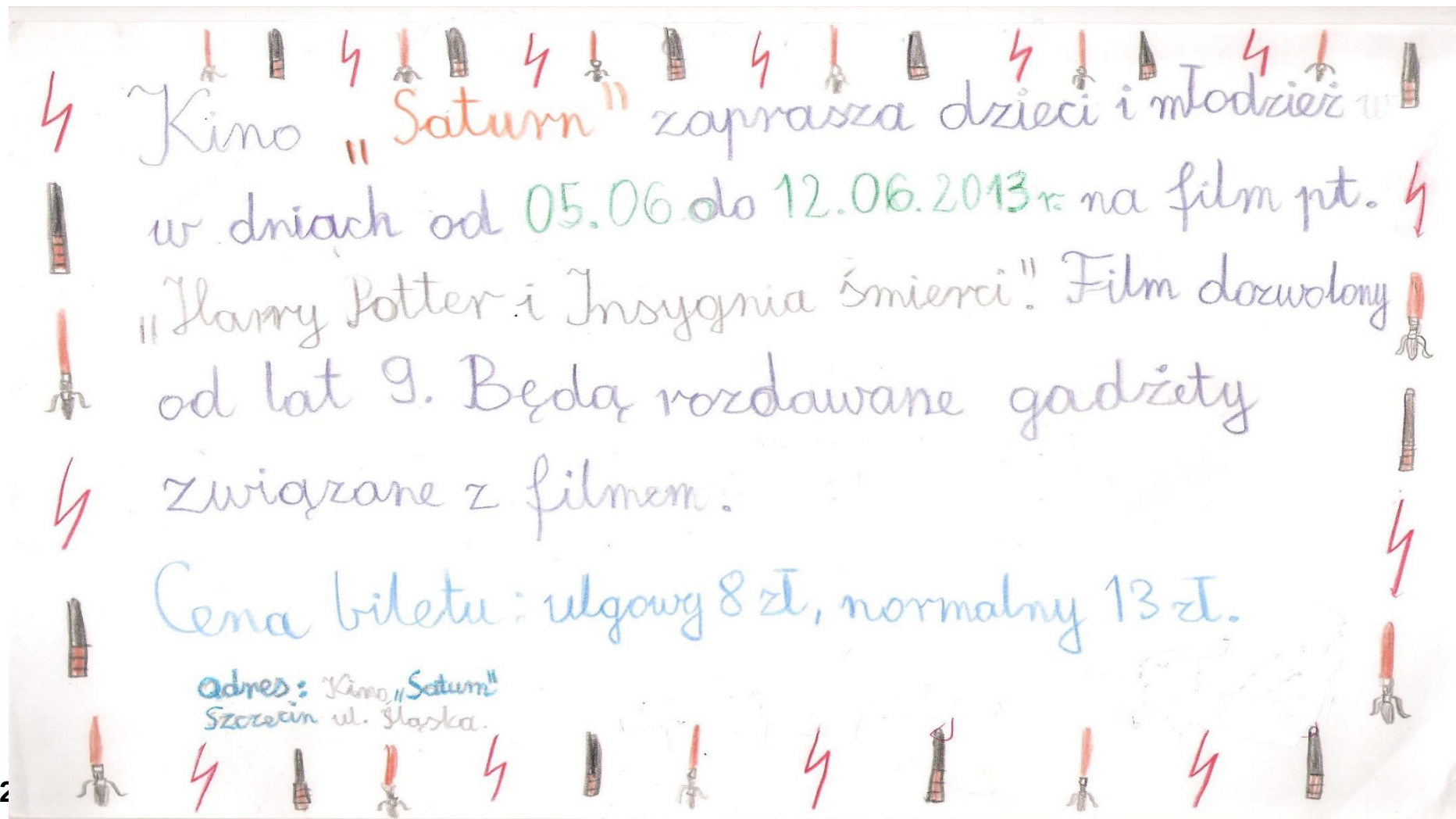
Nauczyciel pokazuje uczniom dobrze wykonaną pracę i pyta ich:

Dlaczego ta praca jest dobra?

Uczniowie wraz z nauczycielem tworzą kryteria sukcesu dobrej pracy.

Dlaczego ta praca jest dobra?

Napisz zaproszenie na projekcję filmu

Kryteria oceniania

Zastosowano wszystkie elementy zaproszenia:

- kogo zapraszamy
 - na co zapraszamy
 - dokąd zapraszamy
 - kiedy się odbędzie
 - kto zaprasza
-
- treść napisana starannie,
 - nie ma błędów ortograficznych i gramatycznych

Korzyści po stronie ucznia

- ✓ Uczeń wie, czego ma się nauczyć.
- ✓ Uczeń zna kryteria dobrze wykonanej pracy.
- ✓ Uczeń może brać udział w tworzeniu kryteriów.
- ✓ Uczeń wie, czego ma się nauczyć, aby osiągnąć dobre wyniki.
- ✓ Uczeń sam może sprawdzić, czy prawidłowo wykonał pracę.
- ✓ Wzrasta odpowiedzialność ucznia za jego proces uczenia się.

Pierwsza strategia OK

Strategia pierwsza w języku ucznia:

Lepiej się uczyć, jeśli wiem, po co i czego mam się nauczyć.

Zeszyt 5/str. 5 – Zapisz, co chcesz zapamiętać z pierwszej strategii.

Po czym poznamy?

W parach:

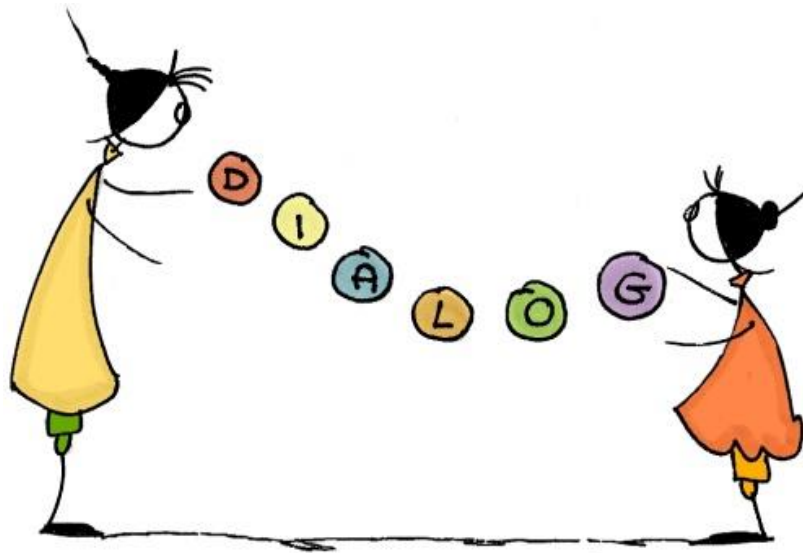
Po czym poznamy, że nauczyciel stosuje I strategię?

Zeszyt 6/str. 6 – Po czym poznamy, że nauczyciel stosuje I strategię?

Druga strategia OK

Organizowanie w klasie dyskusji,
zadawanie pytań i zadań, dających
informacje, czy i jak uczniowie się uczą.

Druga strategia OK

Nauczyciel:

- *Wiem na jakim etapie są moi uczniowie i dostosowuję do tego moje nauczanie.*
- *Prowadzę z uczniami **dialog**, pozyskuje od nich informacje i zadaję im pytania pobudzające ich do myślenia.*

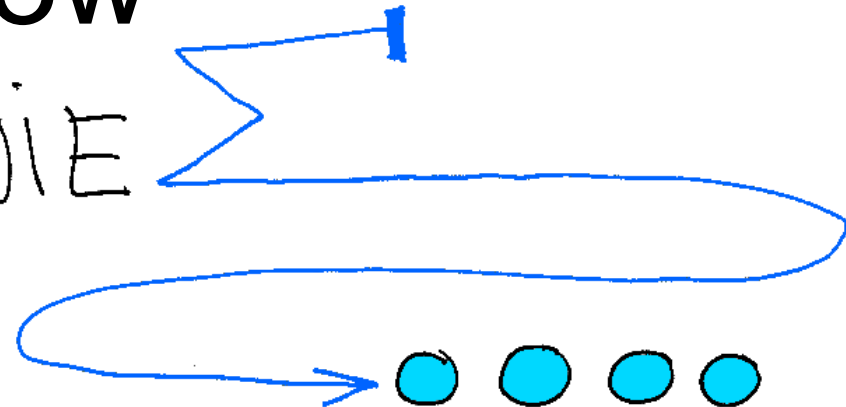
Techniki pozyskiwania informacji

druga strategia OK

- karty ABCD
- światła
- zdania podsumowujące
- pytania uczniów

ZDANIE

Techniki zadawania pytań

a. czas oczekiwania na odpowiedź ucznia (klepsydra)

b. ustalanie odpowiedzi w parach

c. niepodnoszenie rąk

d. uczenie się na błędach

e. zadawanie pytań otwartych

>5 sek

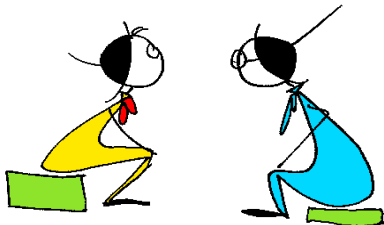
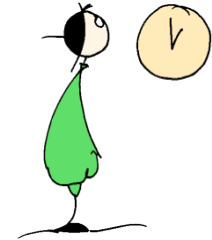
System pozyskiwania odpowiedzi

- Zaraz zadam Wam pytanie.
- Poproszę Was o przedyskutowanie odpowiedzi w parach.
- Będziecie mieli na to x minut.
- Proszę, aby najpierw mówiła jedna osoba, potem druga, a dopiero potem abyście przedyskutowali wspólne zdanie lub różnice.
- Proszę o przestrzeganie zasady niepodnoszenia rąk.
- Gdy minie wyznaczony czas, poproszę wybrane przeze mnie pary o uzasadnienie opinii.

Zadanie

Dopasuj w **zeszycie 8/str. 7** obrazki do technik:

- a. czas oczekiwania na odpowiedź ucznia (klepsydra)
- b. ustalanie odpowiedzi w parach
- c. niepodnoszenie rąk
- d. uczenie się na błędach
- e. zadawanie pytań otwartych

Ocena koleżeńska: sprawdźcie w parach, czy macie te same przyporządkowania?

Pytania na myślenie

Taksonomia Blooma

- I. Wiedza:** przypomnij, wymień
- II. Rozumienie:** wytłumacz, opisz, zilustruj
- III. Stosowanie:** wybierz, rozwiąż, zastosuj
- IV. Analiza:** opisz strukturę i znajdź wzory
- V. Synteza:** uogólnij, podsumuj, zaprojektuj
- VI. Ewaluacja:** sformułuj opinie na podstawie uzasadnionych argumentów

Zeszyt 9/str. 7

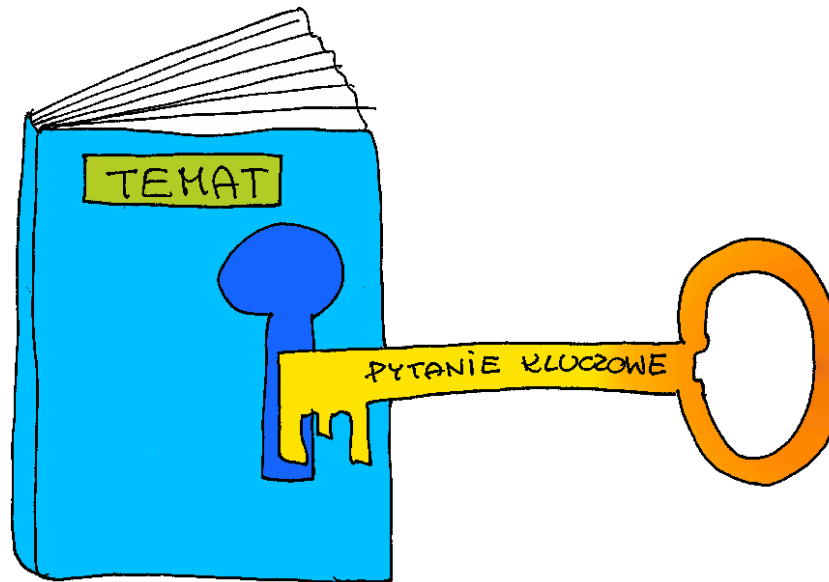
Taksonomia Blooma

rys.D.Sterna

Pytania kluczowe

Pytania ukazujące uczniom szerszy kontekst,
zachęcające ich do poszukiwania odpowiedzi,
angażujące w naukę

Wyrażenia algebraiczne

Każdy (w myślach) ustala swoją kostkę domina i wykonuje obliczenia na swojej karcie.

- To, co jest po lewej stronie mnożymy przez 5.
- Dodajemy 1.
- Mnożymy przez 2.
- Dodajemy to, co jest prawej stronie.
- Odejmujemy dwa.

Zeszyt 10/str. 8

$x \ y$

$$2(5x + 1) + y - 2 = 10x + y$$

Czy wszystkim się zgodziło?

Zeszyt 11/str 8: Podaj przykład pytania kluczowego, który przychodzi ci do głowy? Zanotuj inne interesujące pytania.

Scenariusze - www.ceo.org.pl/ok

Dialog i dyskusja

Nauczyciel:

- wie na jakim etapie nauki są jego uczniowie i do tej wiedzy dostosowuje nauczanie,
- prowadzi z uczniami dialog na temat tego, co już zrozumieli, a na co należy jeszcze poświęcić czas.

W ocenianiu kształtującym nauczyciel w sposób ciągły kontroluje stan wiedzy i umiejętności uczniów i nie przechodzi dalej, jeśli jego uczniowie nie są na to gotowi.

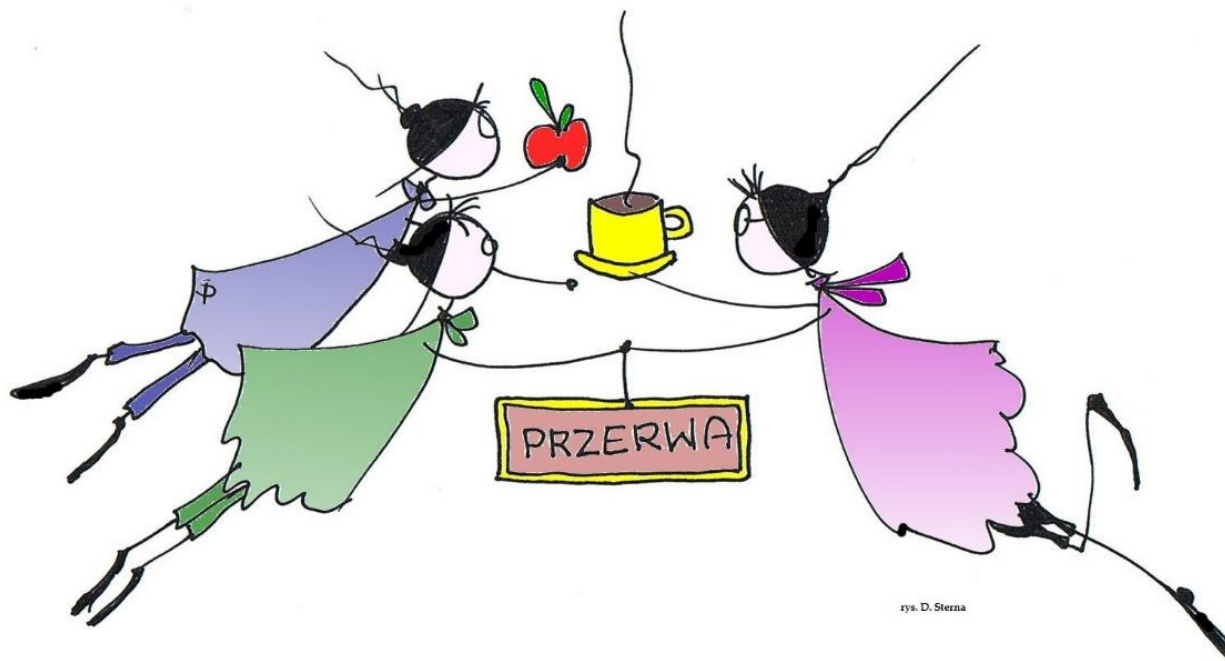
Jak rozpoznać drugą strategię?

Rozmowa w parach (1 min):

- ✓ Po czym można poznać, że nauczyciel stosuje drugą strategię w swojej pracy?
- ✓ Wymień, co byś obserwował/a w czasie wizyty w klasie?

Zeszyt 12/str. 9. Po czym poznamy?

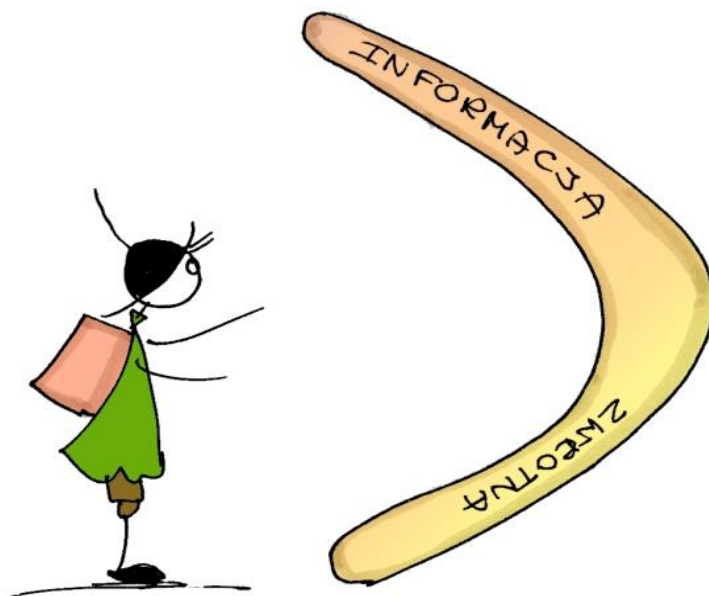
Przerwa

rys. D. Sterna

Trzecia strategia OK

Udzielanie uczniom takich informacji zwrotnych, które umożliwiają ich widoczny postęp.

Zeszyt 13/str. 9

Informacja zwrotna

Cztery elementy:

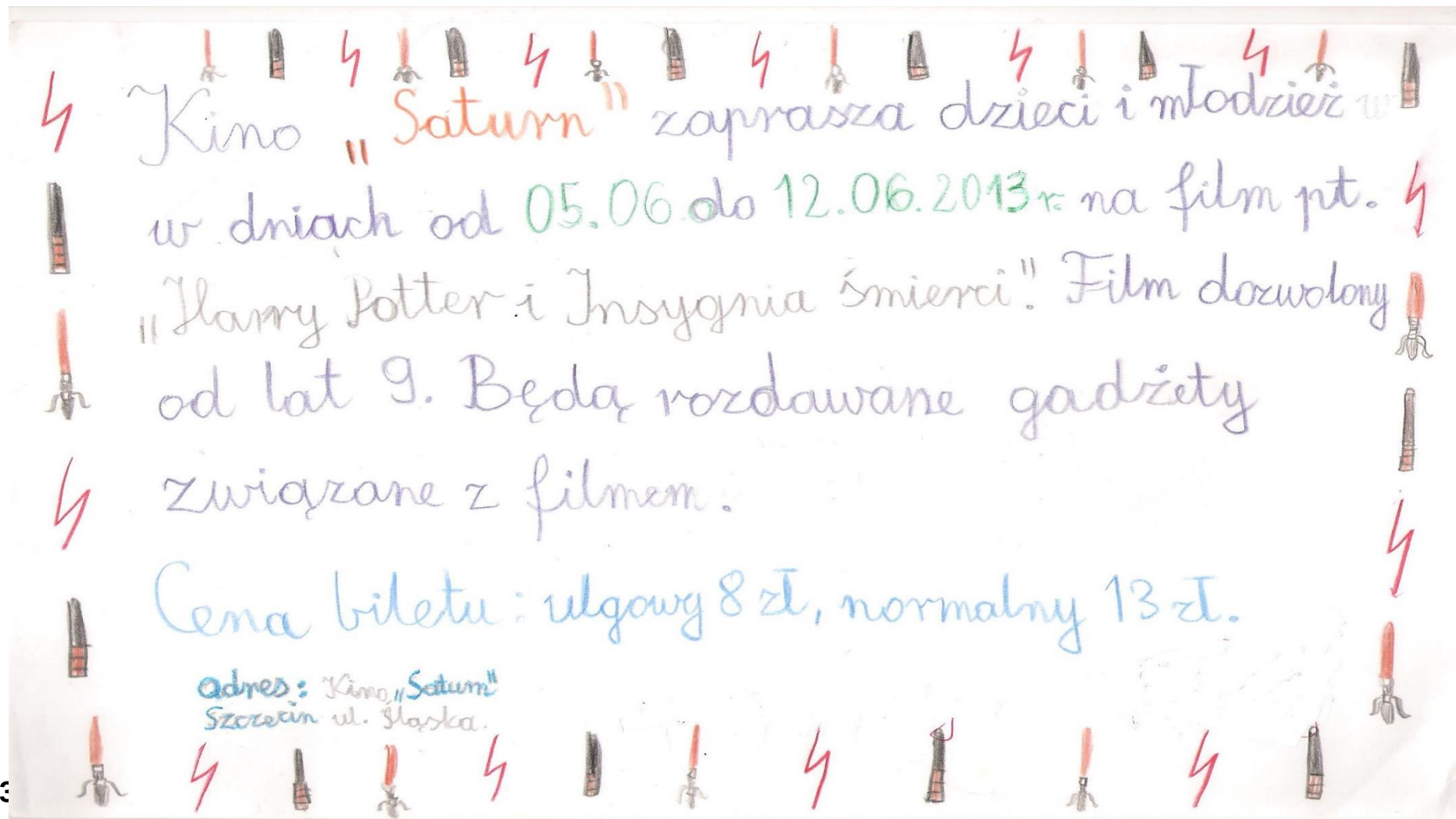
- wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia **[++]**
- odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia **[-]**
- wskazówki – w jaki sposób uczeń powinien poprawić pracę **[Δ]**
- wskazówki – w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej **[↑↑]**

Zeszyt 14/str. 9

Technika pierwszej strategii

Napisz zaproszenie na projekcję filmu

Informacja zwrotna do pracy ucznia

Jędrku, dziękuję Ci za solidne wykonanie zadania. Zawarłeś w nim prawie wszystkie wymagane elementy. Treść zaproszenia napisałeś starannie i bezbłędnie, poprawnie pod względem językowym. Zachęciłeś wszystkich do przyjscia poprzez oferowanie dodatkowych gadżetów.

Zapomniałeś jednak o podaniu godziny projekcji filmu, co jest przecież ważne dla osób chcących obejrzeć film. Zawsze dokładnie sprawdzaj punkty wskazane w nacobezu, a wówczas unikniesz pomijania elementów w nim zawartych.

Informacja – ocena opisowa

- kryteria sukcesu.
- „strefy najbliższego rozwoju”

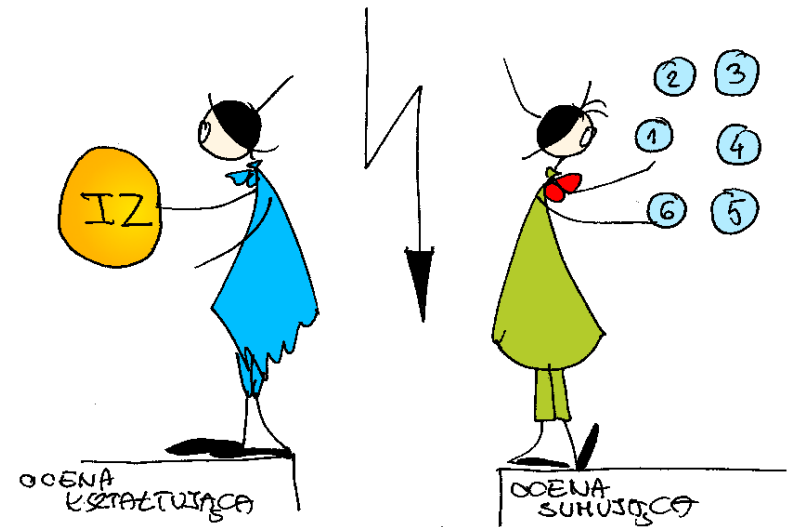
W czasie procesu uczenia się uczeń powinien być oceniany przy pomocy informacji zwrotnej pomagającej mu się

Ocenianie kształtujące a ocenianie sumujące

Rodzaj informacji zwrotnej	Zyski w nauce	Wpływ na motywację	
Same oceny	Żadne	Uczniowie uzdolnieni	Pozytywny
		Uczniowie o przeciętnych zdolnościach	Negatywny
Same komentarze	30%	Wszyscy uczniowie	Pozytywny
Oceny i komentarze	Żadne	Uczniowie uzdolnieni	Pozytywny
		Uczniowie o przeciętnych zdolnościach	Negatywny

Pytanie

Przedyskutuj z partnerem, dlaczego wystawianie stopnia przy komentarzu nie jest korzystne?

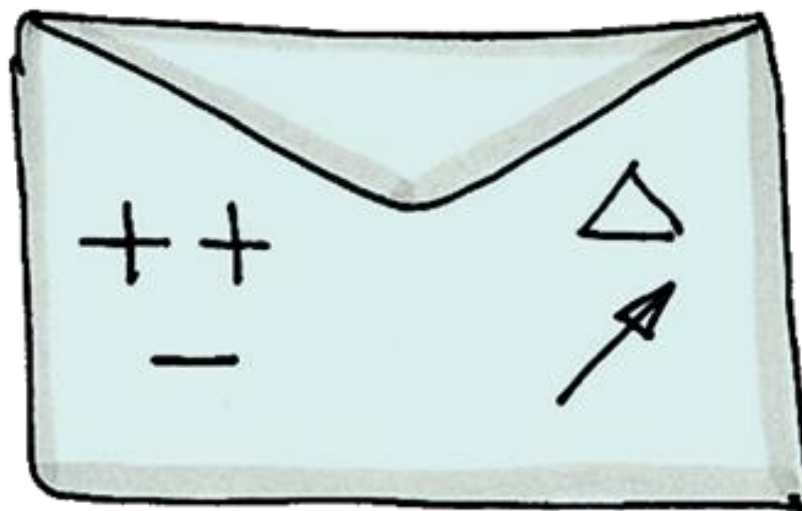

Zeszyt 15/str. 10

Dlaczego wystawianie stopnia przy komentarzu nie jest korzystne?

Informacja zwrotna powinna:

- ✓ Pomagać uczniowi się uczyć.
- ✓ Dotyczyć ustalonych wcześniej kryteriów.
- ✓ Trafiać w sferę najbliższego rozwoju.
- ✓ Stanowić dialog pomiędzy nauczycielem i uczniem.

Trudności związane z informacją zwrotną na różnych etapach kształcenia

- a) czasochłonność i pracochłonność,
- b) rozdzielenie oceny kształtującej od sumującej,
- c) niemożność podania pełnej informacji zwrotnej do bardzo słabej pracy ucznia,
- d) uczniowie nie korzystają z informacji zwrotnej,
- e) przyzwyczajenie rodziców i uczniów do stopni,
- f) niechęć uczniów do poprawy pracy,
- g) uczniowie „dobrzy” pozbawiani są nagrody,
- h) trzymanie się kryteriów sukcesu,
- i) przyjęty przez szkołę system oceniania,
- j) nie widać szybkich efektów.

Przykład

Nacobezu:

Napisz opowiadanie o swojej podróży pojazdami z dawnych czasów.

Pamiętaj aby:

- opowiadanie zawierało wstęp, rozwinięcie i podsumowanie,
- używać wielkiej litery i kropki na końcu zdania,
- pisać zgodnie z zasadami ortograficznymi,
- dbać, by zdania były spójne, sensowne i wynikały jedno z drugiego,
- nie zbaczać z tematu opowiadania.

Przykład – praca ucznia

„Cudowna podróż”

Wyruszę^{sz} w podróż do innego kraju. Będę podróżował samowozem. Wziąłem ze sobą duże bagaże. Mam tam ubrania, butelkę i inne potrzebne rzeczy. Ten samowóz jest bardzo długi, jedzie w nim dużo osób i zwierząt. Później przesiedłem się do wozu konnego. Przyjemnie się niebawem ziamie. Chciałbym to kiedyś powtórzyć^{sz}.

Tworzenie komentarza

Porozmawiajcie w parach: jaki komentarz dalibyście uczniowi?

Nacobezu

Pamiętaj aby:

- opowiadanie zawierało wstęp, rozwinięcie i podsumowanie,
- używać wielkiej litery i kropki na końcu zdania,
- pisać zgodnie z zasadami ortograficznymi,
- dbać, by zdania były spójne, sensowne i wynikały jedno z drugiego,
- nie zbaczać z tematu opowiadania.

Przykład – informacja zwrotna nauczycielki

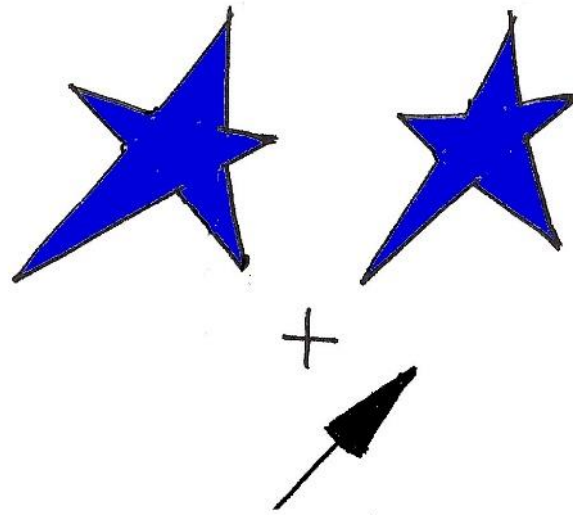
Damianie, twoja praca jest ciekawa, poprawnie sformułowana i na temat. Zdania są spójne i logicznie wynikają jedno z drugiego. Pamiętałeś o wstępie, rozwinięciu i podsumowaniu, a także o wielkiej literze i kropce na końcu zdania.

Zapomniałeś o jednej literce i zrobiłeś kilka błędów ortograficznych. Podczas pisania następnej pracy korzystaj ze słownika ortograficznego.

Pamiętaj również, aby budować i zapisywać zdania w tym samym czasie - zastosowałeś w swojej pracy wszystkie czasy: czas przeszły, czas teraźniejszy i czas przyszły.

Zachowałeś ciąg historii, co powoduje, że twoje opowiadanie czyta się lekko i przyjemnie. Gratuluję wyobraźni!

Technika III strategii

Przykład informacji zwrotnej w postaci tabeli

nacobezu:

- czy przepisujesz zdania czytelnie?
- czy przepisujesz zdania bez błędów ortograficznych?
- czy podkreślasz w zdaniu rzeczowniki?
- czy potrafisz zmienić zdanie tak, aby rzeczowniki wystąpiły w liczbie mnogiej?

Praca ucznia

3. Przeczytaj zdania i podkreśl rzeczowniki. Określ liczbę tych rzeczowników. Zmień te zdania tak, aby podkreślone rzeczowniki wystąpiły w liczbie mnogiej. Napisz zmienione zdania.

Żółw błotny jest gadem.

Żółwie błotne są gadami.

Żaba trawiasta jest płazem.

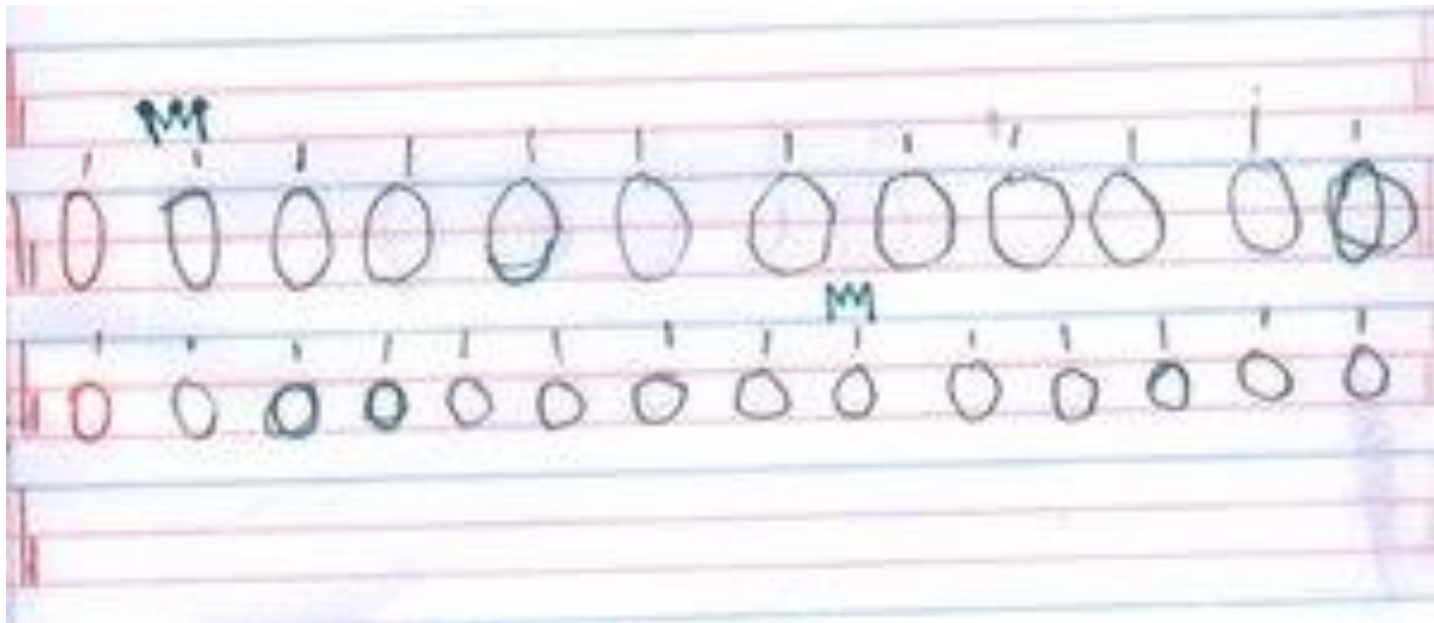
Żaby trawiste są płazami.

Informacja zwrotna w postaci tabeli

przepisujesz zdania czytelnie	+
przepisujesz zdania bez błędów ortograficznych	+
podkreślasz w zdaniu rzeczowniki	—
potrafisz zmienić zdanie tak, aby rzeczowniki wystąpiły w liczbie mnogiej	—

Natalko, odszukaj rzeczowniki w podanych zdaniach i podkreśl je. Pamiętaj - rzeczowniki to nazwy rzeczy, roślin, ludzi i zwierząt. Potem przepisz te zdania do zeszytu, ale tak, aby rzeczowniki były w liczbie mnogiej. Skorzystaj z mojej podpowiedzi: Żółw błotny jest gadem. Żółwie błotne są gadami.

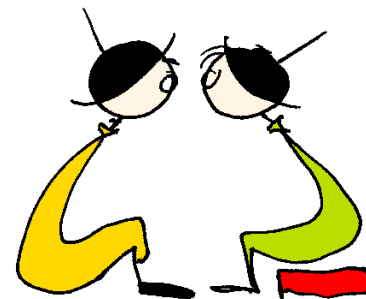
Korona

Podsumowanie III strategii

Porozmawiajcie w parach i zapiszcie w swoich zeszytach:

Zeszyt 16/str.10 – Co chciałabyś/byś zapamiętać z trzeciej strategii?

Czwarta strategia OK

Umożliwianie uczniom, by korzystali wzajemnie ze swojej wiedzy i umiejętności.

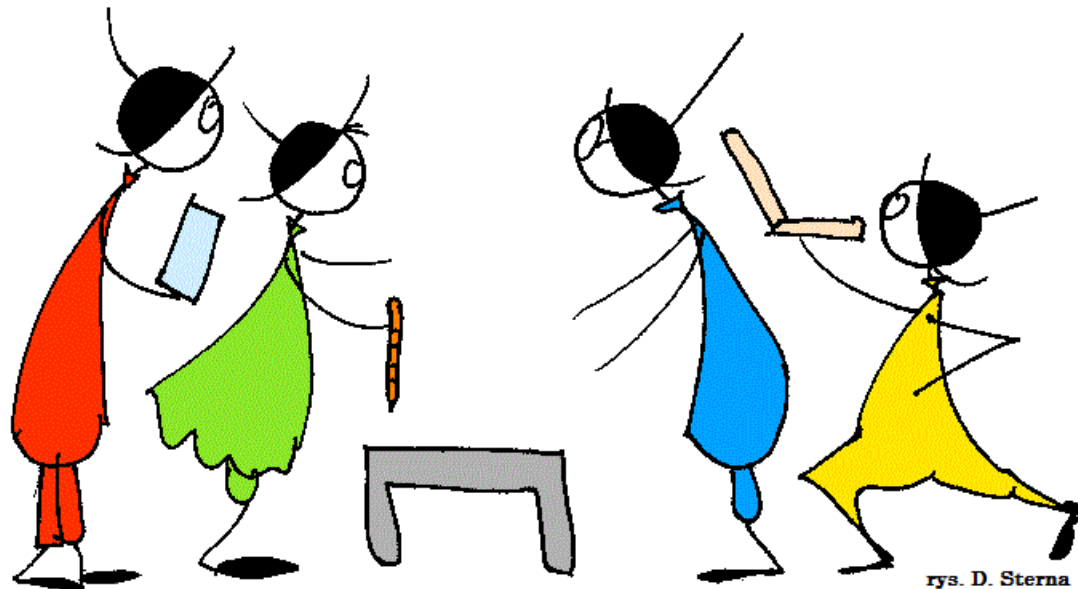
Dla ucznia:

Lepiej się uczę, jeśli korzystam z wiedzy i umiejętności moich koleżanek i kolegów.

Razem

Uczenie się jest procesem społecznym

Po czym poznamy?

Na lekcji u nauczyciela stosującego czwartą strategię możemy zaobserwować:

- pracę w grupach i parach
- wzajemne nauczanie
- ocenę koleżeńską
-

Zeszyt 17/str. 10

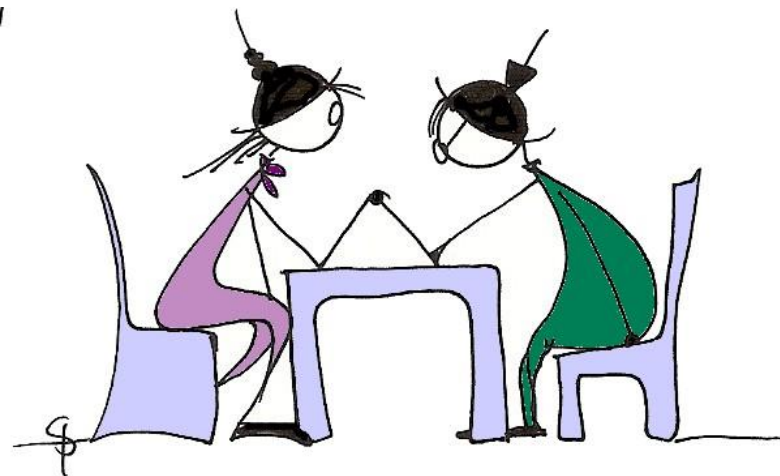
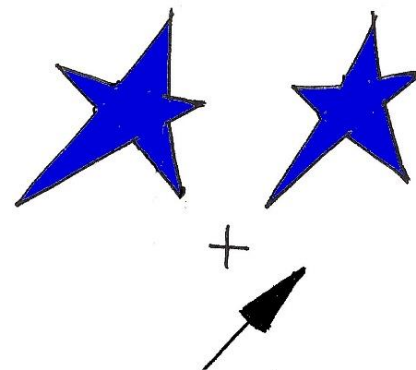
Co można zauważyć na lekcji nauczyciela stosującego czwartą strategię OK?

Ocena koleżeńska

Zasady oceny koleżeńskiej:

- Ustalone nacobezu
- Ocena pracy, a nie osoby
- Forma informacji zwrotnej
- Wzajemność

Piąta strategia OK

Wspomaganie uczniów, by stali się autorami procesu własnego uczenia się.

Dla ucznia:

Lepiej się uczę, jeśli jestem świadomy i odpowiedzialny za swój proces uczenia się.

Piąta strategia OK

Główne filary V strategii:

- ❖ Wiara w swoje możliwości
- ❖ Motywacja do nauki i zaangażowanie
- ❖ Odpowiedzialność

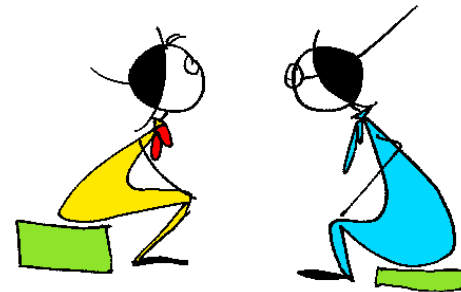
Główne motory V strategii:

- ☐ docenianie
- ☐ samoocena
- ☐ wybór
- ☐ samodzielność
- ☐ pytania kluczowe
- ☐ powiązanie wiedzy z rzeczywistością
- ☐ stawianie wyzwań
- ☐ wiara w możliwości ucznia

Pytanie

Proszę przedyskutować z partnerem, a potem zdecydować jakie narzędzia oceniania kształtującego wspomagają piątą strategię?

- A. cele lekcji
- B. nacobezu
- C. pytania kluczowe
- D. techniki zadawania pytań
- E. informacja zwrotna
- F. samoocena
- G. ocena koleżeńska
- H. praca z rodzicami

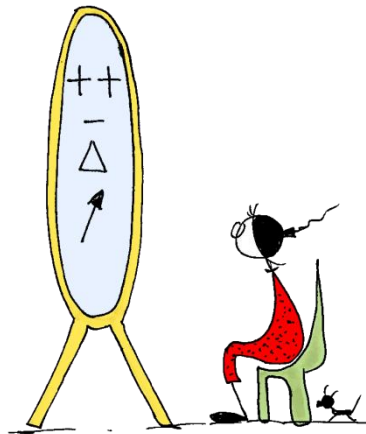

Zeszyt 18/str. 11

Zapisz, jakie narzędzia mogą ci pomóc przy wprowadzaniu piątej strategii?

Ważne narzędzie piątej strategii - samoocena

Uczeń, który potrafi ocenić, ile się nauczył, co najbardziej sprzyja jego uczeniu się i ile jeszcze pracy przed nim, będzie pracował aktywniej i bardziej efektywnie.

Zeszyt 19/str. 11 – Co chciałabyś/byś zapamiętać z piątej strategii?

Więcej o ocenianiu kształtującym

www.ceo.org.pl/ok

- Pytanie do eksperta
- OK na lekcjach
- Materiały dla nauczycieli
- Artykuły, prezentacje, filmy

Książki w języku polskim wydane przez CEO

Jak oceniać, aby uczyć - P.Black i inni

Ocenianie kształtujące w praktyce - D.Sterna

Uczę (się) w szkole - D.Sterna

Cele uczenia się – C. M. Moss, S. M. Brookhart

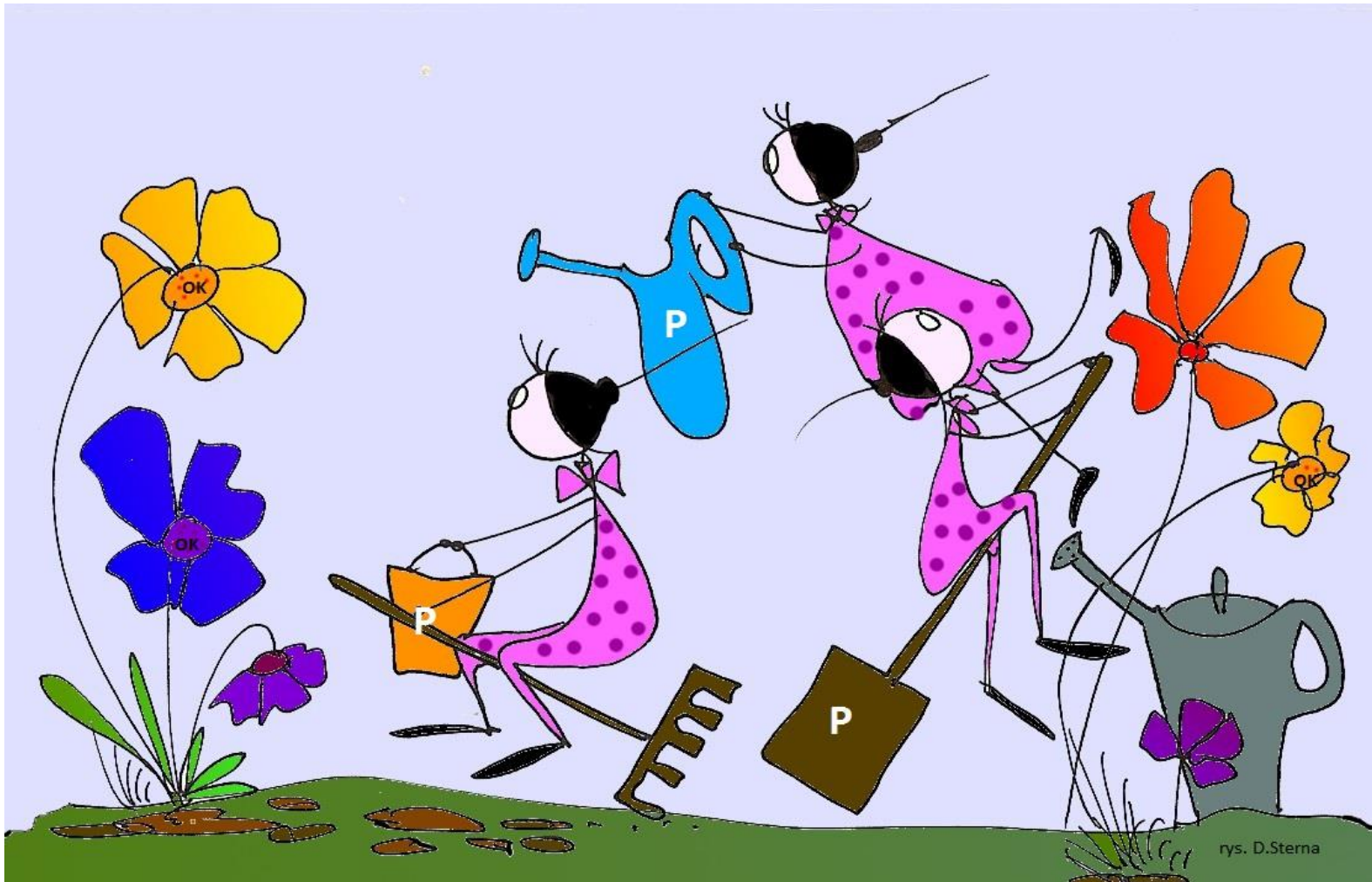

PPP

Powoli

Podlewać

Pomagać

Podsumowanie 1

Proszę przedyskutować odpowiedzi w parach.

Dlaczego stosowałam:

- patyczki
- światła
- niepodnoszenie rąk
- białe tablice-kartki
- karty ABCD
- zeszyty
- kostki
- klepsydry

Podsumowanie 2

Zachęcenie do stosowania oceniania kształtującego w pracy z uczniami

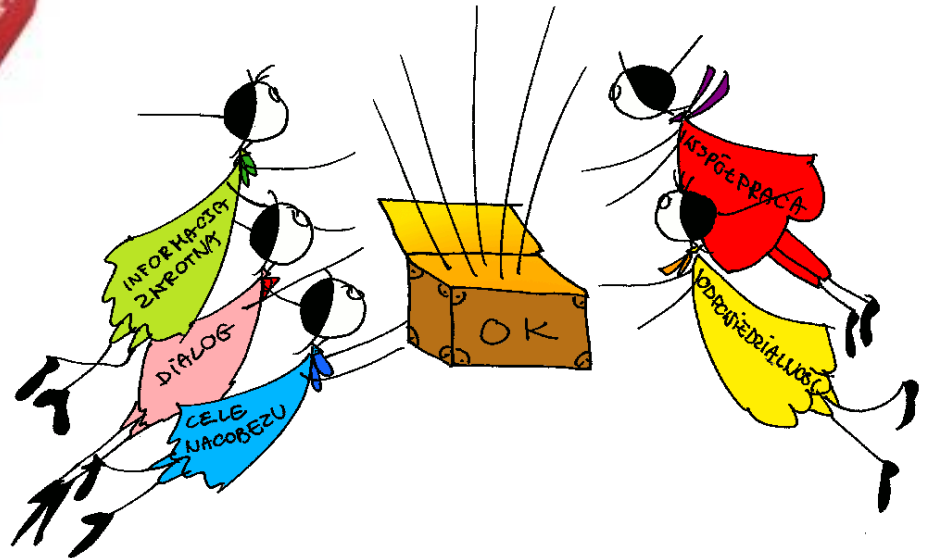
- Zapoznanie uczestników ze strategiami OK
- Zademonstrowanie technik strategii OK

światła

Ewaluacja

Zapisz swoją odpowiedź na pytanie, które wypadło na czerwonej kostce. Kartkę oddaj wychodząc z sali.

www.ceo.org.pl

www.ceo.org.pl/ok

www.ceo.org.pl/run

Dziękuję za uczestnictwo
w prezentacji
danuta.sterna@ceo.org.pl

